

ЖЕНСКИ СВѢТЪ

СЪ

ПРИТУРКА „ДОМАКИНЯ“, ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ, РЕДАКТИРАНО ОТЪ ЖЕНИ, ЗА ГОСПОЖИ И ГОСПОЖИЦИ.

Списанието излиза дваждъ, на 1 и 20,
а притурката веднѣждъ, на 10 число
въсѣки мѣсецъ.

Директорка: ТЕОДОРА Г. НОЕВА.

Годишенъ абонаментъ
предплащамъ.

I. На списанието:
За България 5 лева
„ странство 6 „

II. На списанието съ
притурката:
За България 7 лева
„ странство 9 „

Абонати се записватъ
направо въ дирекцията на
списанието и въ всички
тѣ телеграфо-пощен. стан-
ции изъ княжеството.

Оплаквания за нере-
довно испращане листа
приематъ се само въ ра-
стояние на единъ мѣсецъ
отъ издаването му.

Пратенитѣ за публику-
ване ръкописи назадъ се
не връщатъ.

Писма и ръкописи, не-
подписани и неозначуващи
мѣстожителството на до-
писницата, не се прие-
матъ.

Писма неплатени не се
приематъ.

Всѣкакви обявления, от-
носящи се до госпожи и
госпожици, публикуватъ
се въ последната страни-
ца за 30 стот. редътъ.

За постоянни обявления
особени условия.

Писма, ръкописи и пари се испращатъ до: Дирекцията на Женския Свѣтъ улица Войнишка № 122

Съдържание:

Етюда по характера. — Гдѣ се намира щастieto. —
Майко астрономия. — Биографии на Мария Башкирцева.
— Разни. — Афоризми. — Книги и списания. — Корреспон-
денция. — Обявления.

Етюдъ по характера.

Хубостта на грозната жена.

Впй, като сте срѣщали по нѣкога изъ ули-
цитѣ нѣкои мегери, мислите, че има грозни жени!

Нпй ви казваме и ви увѣряваме, че нѣма
грозни жени, освѣнъ тия, които искатъ да си
бждѣтъ такива.

Хубостта бѣ дадена на всичкитѣ жени,
както се то доказва отъ толкова голѣмо, но и тол-
кова пѣкъ нужно, тѣхно влияние. И най-небла-
годарнитѣ черти на лицето мѣгновенно се прѣ-
образуватъ чрѣзъ любовта, почетъта, херонизма.

Какво ще бжде, ако, вмѣсто едно бѣгло
чувство, що прѣминава по лицето като едно
свѣтло отражение, туримъ обичайната добродѣ-
тель, на която изражението, съсърдоточавано по
нужда върху чертитѣ, придава имъ благодар-
ность, привлѣкателность, която пластическата
(образователната) хубостъ е далечъ отъ да при-
тѣжава винаги?

Тая голѣма привлѣкателность се състои въ

душата; чрѣзъ нейната хубостъ се украсаватъ
чертитѣ, и до такъва степенъ, щото съвършено
да прѣобрази прѣдполагамата се грозна жена
и да ѣж направи на едно идеално сътворение.

* * *

Запознахъ се веднѣждъ съ една Англичанка,
на възраст 30-годишна, миссѣ Стретли, толкова
суха, толкова висока, толкова нехубава и малко
грациозна, толкова злѣ поставена въобще, щото
никакъ не чувствувахъ за неѣж силна симпатия.
Но най-послѣ, за голѣмо мое смущение, убѣдихъ
се въ истинността на поговорката: „не дѣйте
сжди за хората по тѣхната външность.“

Дойде врѣме, когато миссѣ Стретли, бѣдната
миссѣ Стретли, която имаше гласа на флейта и
си пскривяваше образа, когато се усмихваше,
която се обличаше така, щото да се помисли за
камарьера, вдѣхнѣ ми почетъ и уважение, като
ми се видѣ въ сѣщо врѣме и хубава.

Тя сама, тѣзи добра и напвна мома, ра-
справи ми за една случка, безъ да си помисли
ни най-малко, че тая история ѣ окичваше че-
лото съ най-свѣтлия вѣнецъ, принадлежашъ на
благодѣтелнитѣ хора.

Ето, каква е била тая случка:

* * *

Тука долу на земята безсѣмѣнно трѣбва нѣкой да се труди и да търпи, за да си поддържа физическия животъ. Но поддържането на моралния животъ не е по-сигуренъ и струва много повече!

Не е възможно никога да се живѣе безъ приятелство, безъ симпатия, безъ обичъ, безъ насърчение чрѣзъ почитание и уважаване. Въирѣки туй обаче, колко добри сърдца, колко млади души сж принудени да прѣтърпѣватъ лишения на тия работи, за които сж толкова достойни и които толкова добръ бихж знаели да вкусятъ!

Да бже човѣкъ гладенъ за приятелство, да бже жѣденъ за симпатия, да не е никога позналъ туй толкова приятно прибѣжище: майчината обичъ; да се скита печално всрѣдъ шумното усамотение на свѣта, да си има душата сѣпенена, игнорираща сладката и животворящата горещина на семейната обичъ, на закрилническото приятелство: такъва е сждбата на едно голѣмо число бѣдни сжщества, които отъ нѣжното си още дѣтинство и до самия гробъ испитватъ всичката мизерность на сърдцето съ най-остритѣ и крайнитѣ ѣ лишения.

И така, както повечето Англичанки, миссъ Стретли посѣщаваше честичко болницитѣ и болнитѣ въ родния си градъ. Единъ день тя намѣри въ голѣмата болнична зала, невидимъ помежду множеството на болнитѣ, единъ бѣденъ момѣкъ на 18-годишна възраст, влѣзълъ въ неж тутакси слѣдъ излизаннето си отъ *Work-House*, гибелния домъ на бѣднитѣ, гдѣто бѣше слабо видѣнъ въ своето дѣтинство и злѣ прѣкаралъ младитѣ си години. Той бѣше едно намѣрено (подхвърлено) дѣте, което умираше отъ охтика. Никой, естествено, не отиваше никога да го види и то не познаваше никого.

Уморений му погледъ печално слѣдѣше посѣтителката: непрѣмѣнно и тя ще си замине, както сж направили толкова други, мислѣше си той; вънаги той оставаше самъ, защото никой не спираше прѣдъ болничното му заражено лѣгло.

Но миссъ Стретли не си заминѣ, а се спрѣ при него, защото бѣше разбрала она погледъ, уморенъ вече отъ търсение, отъ надѣжда... Тя се наведе къмъ него, говори му, сѣднѣ при него, разговори съ него и опита се да го утѣши. А когато най-послѣ щѣше да трѣгне, въ врѣме на затваряннето на болницата, обѣща се да дойде

пакъ. И дѣйствително, на другия день тя пакъ дойде... Отъ далечъ още, въ края на салона, когато ѣ видѣ болний, поздрави ѣ съ единъ удовлетворенъ вече погледъ на голѣмитѣ си вдлбнѣти и истощени очи.

Отъ тогава напослѣ тя отиваше всѣки день, тя носѣше на болния момѣкъ цвѣта, картини, оwoция, а особенно съчувственното си другарство; тя бѣ първата, единичката приятелка на тоя бѣднякъ, на тоя жаждущи за обичъ, който никога не бѣше позналъ майка си, който никога отъ никого не бѣ обичанъ!

Щомъ той видѣше тая си добродѣтелна приятелка, заведнѣжъ блѣдното му лице се освѣтаваше отъ една усмивка, гдѣто блѣдѣше всичкий му злочестъ животъ. Единъ день той ѣ протѣгнѣ измършавѣлата си ржка съ движение на признателность, като ѣ каза: «Вий сте първата и единичката личность, която ми е показала нѣкога приятелство».

Миссъ Стретли биде ангелъ утѣшителъ на единъ умирающъ сиракъ, за когото животътъ бѣ толкова жестоко твърдъ, колкото тротоарътъ на улицата, първата му възглавница.

Усмивката на тая жена бѣ първата, единичката, ако и закѣснѣла лѣчъ отъ свѣтлина за туй злочесто сжщество. Добротата, симпатията на миссъ Стретли било едно истинско божие откровение за печалното сираче на *Work-House*, защото му показва, какви би могли да бждѣтъ моралнитѣ наслаждения на живота и каква сладость могли би да иматъ взаимнитѣ сношения на Божинитѣ сътворения.

Миссъ Стретли отиваше да го гледа всѣки день редовно, до смъртѣта му, която се случи подиръ три мѣсеца.

Сиракътъ умрѣ утѣшенъ, почти благодаренъ, имѣющъ ржката си въ оная на приятелката си, която му говорѣше за небето.

Злочестий момѣкъ бѣше срѣщналъ най-послѣ по уединения си пжтъ и едно сърдце, биде и той най-послѣ обикнѣтъ; ледътъ на тоя му мразенъ животъ бѣше се развързалъ най-послѣ, та послѣднитѣ му дни бѣхж най-хубавитѣ. Той издхнѣ благославяйки Отца на сирацитѣ за туй му принесено благодарение.

Трѣбва ли да прибавѣжъ, че миссъ Стретли искрено заплака?

То е собственно главното възнаграждение отъ страна на провидѣнието, нежели обичѣта,

която сърдцето чувствува за благодарствуванитѣ лица.

* * *

Тъзи исторійка ми бѣ расправена по най-простия начинъ, като едно най-обикновено нѣщо. Но азъ отъ тогѣва насамъ вече гледахъ миссъ Стретли съ друго око; ти ми се видѣ хубава отъ една идеална хубость.

Когато ъхъ слушахъ да говори, припомнявахъ си, че звукътъ на тоя гласъ бѣше влѣлъ първата радостъ въ душата на единъ злочестникъ, лишень отъ всичкитѣ наслаждения тукъ долу; усмивката ѣ, която бѣше прѣдизвикала безъ съмнѣние една усмивка надъ побѣлѣлитѣ устни на туй бѣдно момче, умирающе, напуснато отъ всички, чуждо всрѣдъ чужденцитѣ, тая усмивка, казвамъ, станъ вече за мене свещенна. Струваше ми се, че виждамъ една небесна свѣтлина въ погледа ѣ, винаги добъръ и прясенъ инакъ, който бѣ утѣшилъ умирающия спиракъ, на даже и мойтъ гласъ бѣше се промѣнилъ при изговаряването на обичайното ми: «любезна миссъ Стретли...».

* * *

Колко по нѣкога нашитѣ сжждения сж невѣрни и осждителни!

Колко нашата суетность трѣбва да намушчава, когато опитътъ ни показва въ едно отъ тия скромни, забравени и присмивани отъ свѣта сжщества, цѣли съкровища отъ доброта и съболязнувание!

Колко голѣмо е влиянието на жената! Колко сж скъпоцѣнни съкровищата, които ти знае да распрѣсва и които сърдцето ѣ депозирало всрѣдъ тоя социаленъ егоизмъ, като една чиста и благоуханна чашка!

О жени! вий сте винаги хубави, божественно хубави, когато притѣжавате тая хубость, що озарява изъ дълбочинитѣ на сърдцето: добротата.

Брюксель.

Една баба.

Гдѣ се намира щастieto.

Мнозина отъ старо още врѣме различно сж се произнесли за щастieto. Но колкото и да бѣхъ голѣми тѣхнитѣ старания, за да опрѣдѣлятъ точно, какво нѣщо е щастieto, гдѣ се намира то и гдѣ живѣе, но въ послѣдствие се оказа, че тѣ сж били безсилни относително опрѣ-

дѣляването, гдѣ е, наистинна щастieto.

Азъ, не ще съмнѣние, нѣмамъ претенцията, че ще можъ да разрѣшъ този трудень въпросъ, но нека ми бжде позволено, да раскажъ на читателитѣ на, «Ж. Свѣтъ» съдържанието на една поема отъ единъ отличенъ Английски поетъ, Walter Scott, въ която той расказва за търсението на щастieto.

Единъ знаменитъ Калифъ, пише той, който ималъ, като втори Крезъ, голѣмо богатство и слава, като се наситилъ вече на всичкитѣ земни удоволствия и се усѣтилъ, че въ дѣйствителность не е щастливъ, повикалъ единъ день най-мъдрия въ държавата си и му казалъ — «Отче, научи ми какво да правѣхъ, за да бждъ щастливъ и ти харизмамъ половината отъ държавата си» — Нищо «по-просто отъ това не може да има», му отговорилъ мъдрецътъ: «да вземешъ, по кой да е начинъ, *ризата* на единъ щастливецъ, да си ѣхъ облѣчешъ и тозъ часъ ще усѣтишъ, че умътъ ти се възражда, че кръвта ти се оживотворява въ жилитѣ, съ една рѣчь, ще бждешъ щастливъ.»

Тутакси слѣдъ това, Калифътъ повикалъ своя везиръ, и му възложилъ да обиколи цѣлата му царщина, до като намѣри този щастливецъ, да му вземе ризата и му ѣхъ донесе.

Най-напрѣдъ той ходилъ при най-богатия търговецъ на града; обаче той останълъ очуденъ, като чулъ отъ него, че най-голѣмо щастие той счита да бжде въ двореца на Калифа. — «А! казалъ той, щѣхъ да бждъ щастливъ, ако се удостоивахъ да отварямъ и затварямъ позлатени-тѣ онѣзи врата на господаря, защото съмъ увѣренъ, че само при господаря има щастие.» — «Колко си глупавъ», му отговорилъ везиринътъ и си замнѣжъ.

Съ излизанието си отъ палатитѣ на търговеца, той срѣщнъ двама отъ най-висшитѣ чиновници, придружени отъ единъ офицеринъ, на когото гърдитъ му били окичени съ ордени и прѣдъ когото народътъ благоговѣялъ като прѣдъ чловѣкъ най-храбъръ и патриотъ.

«Е, казалъ си везиринътъ, вече не знаѣхъ кого отъ тѣхъ да избержъ, защото всички ми се видѣхъ да сж най-щастливитѣ на свѣта. Но той и тукъ не сполучилъ, защото чиновницитѣ му отговорили, че сж били толкова заняти, щото денъ и нощъ работѣли и че считали приятеля си офицерина за най-щастливъ». — «Азъ ли щастливъ! извикалъ тозъ часъ офицеринътъ.» Азъ, който постоянно страдамъ отъ болкитѣ на ра-

нитъ си и който всѣка минута чакамъ смъртта да ме лиши отъ всичко, което имамъ най-драгоцѣнно: богатство, почестъ, домашни и пр.!!

Везиринътъ, като видѣлъ, че въ града нищо не ще може да направи, излѣзълъ да търси щастieto по полетата и нивитѣ. Най-напрѣдъ той ходилъ при единъ поетъ, живущъ тамъ нѣйдѣ уединенъ, на когото стиховетъ той много пъти билъ челъ; но и тукъ не сполучилъ, защото и поетътъ, като излѣлъ иманието си въ веселби, избѣгналъ да живѣе въ това уединено мѣсто. Той даже, като видѣлъ везиринъ съ свитата си да се приближава до него и като прѣдполагалъ да е нѣкой отъ заемаващитѣ му, съ плачове почналъ да му се моли и да иска милостъ!

И така везиринътъ, като продължавалъ да търси щастieto, достигналъ прѣдъ една къща, която имала слѣдующия надписъ: «Тукъ ꙗсе учи искусството, какъ да си щастливъ.» Въ тѣзи къща живѣялъ единъ философъ, който билъ написалъ една огромна книга за щастieto и за добиванieto му. Той почналъ да развѣща на везиринъ своитѣ теории. — «Много добръ, му отговорилъ везиринътъ, позволи ми да те питамъ: ти щастливъ ли си?»

Тогавъ философътъ, като въздхналъ, казалъ му, че се надѣвалъ единъ день да бже щастливъ, но за сега не билъ още.

Везиринътъ, като се отчаялъ, та се връщалъ вече намусенъ въ палатитѣ на Калифа, видѣлъ всрѣдъ една цвѣтуща ливада единъ младъ овчаръ, здравъ и пѣргавъ ту да пѣе съ кавала си, ту да скача и играе съ стадото си, което пасѣлъ. — «Слава богу! рѣкълъ сивезиринътъ, намѣрихъ най-сетѣ щастливеца. Уловѣте го скоро и вземѣте му ризата, безъ да го закачите; но ако се възпротиви, употребѣте и усиленieto. Но младий овчаръ никому не давалъ да се приближи до него; той даже подарилъ нѣколко юмрука на първия, който го нападналъ.

Тѣ почнали да се ближатъ тамъ и най-насетѣ слабий се прѣдалъ на силнитѣ, които тозъ часъ го повалили на земята, съблѣбли му горнитѣ дрѣхи и търсѣтъ ризата му.... Но уви! този щастливъ човѣкъ..... не носѣлъ никаква риза!

Малко астрономия.
споредъ Фламариона.

Издигайте си очитѣ на горъ къмъ небето, и се

зачудѣте за изобилието на засѣянитѣ ношно врѣме по небето свѣтли звѣзди. Помислили ли сте нѣкога, че тия звѣзди, които ни се видѣтъ като свѣтливи точки, не сѣ нищо друго, освѣнъ толкова свѣтове и слънца? Тѣ ви се видѣтъ неподвижни, но като се управляватъ по непромѣнливи закони и сѣ надарени съ собствени движения, на които се прибавятъ други още многочисленни и различни такива, опрѣдѣлявани чрѣзъ *всемирното притеглявание*, търкалятъ се, за да си изпълнятъ прѣдначението, изъ беспрѣдѣлното пространство, по дължината на орбита, отъ който не могатъ да се отдалечатъ.

Луната, която се скита по лазурното небе ясна, бѣла, величествена, върти се около Земята на разстояние деветдесетъ и шесть хиляди левги (левгата = около една миля или 4444 метра.) Луната безъ съмнѣние по възраст е по-стара отъ нашата планета и органическитѣ ѣ условия сѣ навѣрно твърдѣ различни отъ нашитѣ. Животътъ обаче възможно е да сѣществувалъ още тамъ. При туй крайно разредената атмосфера види се да е сгъстена и съсрѣдоточена по вискитѣ мѣста, гдѣто се върва, че сѣ узнали нѣкои дѣйствителни снижавания, геологически и други нѣкакви почвени промѣненния. Описанieto и изображението на Луната е съвсѣмъ свършено и географията ѣ добръ изучена. *Парието* море, *Джедоно* море, отдѣлени едно отъ друго чрѣзъ лунскитѣ Апеннински планини; *Ясното* море, кратеритѣ на Архимеда, Антолика и Аристела; планинитѣ ѣ, върховетѣ имъ, високи отъ 6—7000 метра; ливадитѣ ѣ, долинитѣ ѣ дълго врѣме сѣ изучавани по телескопа ѣ сѣ вече извѣсни много по-добръ, отколкото много мѣста на земната ни география.

Земята ни гледана отъ разстояние на 96 хил. левги изглежда като великанска звѣзда, четири пъти по-широка и четири пъти по-свѣтлива, отколкото Луната. Но какво сѣ деветдесетъ и шесть хиляди левги въ беспрѣдѣлното пространство? Планетата Марсъ, която е най-ближний до насъ свѣтъ, първата станция, която човѣкъ срѣща по слънчевата система. Тоя свѣтъ Марсовъ прѣдстави много аналогии съ нашата Земя. Годишнитѣ му врѣмена, климатътъ, днитѣ и ношитѣ, метеорологията му, условията на живота сѣ еднакви съ нашитѣ. Но хронографически (лѣтоописателно) той е по-старъ, годинитѣ му сѣ по-дълги, а самъ той е по-малкъ. Прѣкрасно може да се видѣтъ отъ тука крайбрежията му, моретата му, континентитѣ му, полюсовитѣ му ледове, които пролѣтно врѣме се топятъ, сутрѣшнитѣ и вечернитѣ му магли и причиняванитѣ му отъ годишнитѣ врѣмена промѣненния. Тамъ се забѣлѣзватъ по нѣкога още голѣми наводнения и нѣкои континентални дълги и широки, въ видъ на канали.

Облацитѣ му, твърдѣ леки изобщо, сѣ доста гъсти къмъ полюситѣ.

Подиръ Марса пристигваме въ Сатурна.

Тая планета, диаметрътъ на която надминава

деветъ и половина пъти оня на Земята, повърхнината на която се равнява съ оная на осемдесетъ Земи, съединени въ едно, а обемътъ е шестстотинъ седемдесетъ и петъ пъти по голѣмъ отъ оня на нашия глобусъ, върти се заобиколенъ отъ гигантски пръстени всрѣдъ една свита, състояща се отъ осемъ други свѣтове и въртяща се въ една система, на която радиусътъ достига до 991000 левги, и съставлява тя сама една по-пространна вселенна отъ оная, въ която се спираше човѣшката мисль прѣди откритиата на Коперника, Кеплера и Невтона, сир. прѣди XVII вѣкъ.

Когато Земята ни се гледа отъ Сатурна, тя изглежда вече просто като една свѣтла по небето точка, явавана отъ врѣме на врѣме, всѣки шестъ мѣсеца въ дълбочинитъ на небето. Тя произвежда по-малкъ ефектъ, отколкото сатемнитъ на планетата, които гледани отблизу изглеждатъ като великански луни, циркулирующа по небето съ различна бързина. При туй единиятъ отъ тѣхъ, Титанътъ, е по-голѣмъ по обемъ отъ Марса и отъ Меркурия. Нощно врѣме, много отъ тѣхъ сѣ видни по хоризонта на Сатурна, който по такъвъ начинъ се освѣтлява отъ свѣтлината на разни луни, къмъ които се прибави и оная на пръстенитъ.

Ако отъ Сатурна се прѣнесемъ на Нептуна, то ще се намѣримъ на едно разстояние единъ милиардъ левги далечъ отъ Земята, всрѣдъ едно озарение на топлина и свѣтлина 900 пъти по-слабо отъ онова на сръдната, изъ която плува нашата планета.

Едната година на Нептуна се равнява съ 165 наши. Значи, едно дѣте на десетъ години по Нептуна е прѣживѣло вече прѣзъ всичкото врѣме, което на раздѣля отъ епохата, по която Римлянитъ царували въ Парижъ — тогавашна Лютеция — и въ Галлия; а единъ дваисегодишенъ юноша прѣкаралъ е вече приблизително 3300 наши години, дѣта, която се отнася къмъ епохата на Херкулеса и къмъ лѣтописитъ на дръвната Гърция

Тука се явява въпросътъ. Тия свѣтове да ли сѣ обитаеми? Безъ съмнѣние. Необитаеми, тѣ не би имали основание да съществуватъ; а въ сътвореннето всичко, отъ най-малкото и до най-голѣмото, има си основанието за съществуване. Ако Нептунското море се различава отъ нашето, то не значи туй, че трѣбва Нептунъ да се обяви за необитаемъ. Съществата, които го населяватъ сѣ друго яче, а не като насъ сформирани, и иматъ други, а не като нашитъ, нужди. Да се върва обаче, че животътъ не може да се прояви, освѣнъ по тия свѣтове, на които системата е идантична (еднаква) съ нашия, това ще да е еднакво, като че рибата, поканена да си зададе мнѣнието върху тоя въпросъ, би увѣрила, че не е възможно да се живѣе внѣзъ отъ водата. «Организмитъ, що живѣйтъ надъ повърхността на различнитъ свѣтове сѣ резултатъ отъ дѣйствующитъ въ всѣки свѣтъ сили», казва Фламарионъ; а животътъ, който по нашата планета отъ са-

митъ корени и до върха си е земенъ. по Нептуна ще да бѣде нептунски, по Сирия — сирийски. по Урануса — уранийски и т. н.

Върхънъ че Нептунътъ ни се види толкова отдалеченъ, то принадлежи обаче къмъ същата съ нашата Земя система свѣтове и съставлява като насъ и той частъ отъ слънчевата фамилия. И други планети, неизвѣстни още, движатъ се отатѣкъ Нептуна, първия на разстояние единъ милиардъ и седемстотинъ милиони левги, по единъ орбитъ, който може да прѣмине въ 330 години.

Но нека се отдалечимъ още повече въ системата на звѣздата Центаврова алфа. Тая звѣзда — да не се забравя, че всѣка звѣзда е едно слънце, отражающе свѣтлината си, — тая звѣзда е най-ближната до Земята, свѣти на разстояние 8 хил. милиарди левги отъ тукъ.

Ако пътуваме съ бързината на единъ тренъ експресъ, т. е. съ бързина 60 километра въ часъ, то ще пристигнемъ въ тая звѣзда подиръ 60 милиона години. Ако ли вървимъ съ бързината на най-бързото гюлле, т. е. 680 метра въ секундата, то би ни потрѣбали още единъ милионъ и половина години, за да стигнемъ тамъ. Ако би въ тая звѣзда се случила страшна експлозия и ако щѣше да бѣде възможно да достигне гърмежътъ до насъ, то ний бихме го чули три милиона години подиръ изгърмаването; а свѣтлината, която прѣминава седемдесетъ и петъ хиляди левги въ секундата, ний щѣхме да ѝ виждаме, че свѣти още прѣзъ цѣли три и половина години и подиръ исчезаннето ѝ отъ небето, тѣй като толкова врѣме е нужно, за да може да достигнатъ до насъ лъчитъ ѝ. (Слѣдва)

Биографията на Мария Башкирцева.

Като въ ателието на нѣкой живописецъ, който като се мѣчи да възпроизведе възлюбленнитъ черти на умрѣла личность, би помислилъ да заобиколи тѣзи, които иска да съживи на таблата, съ ония именно прориски, съ които тя обичала да си служи при живѣ, массата ни е покрита въ тоя моментъ съ скѣпоцѣнни спомѣни, що ни припоминоватъ повече, отколкото другъ пътъ. грациозната млада мома, която, при всичко че много скоро на е напуснала, за да се прѣсели въ другъ по-блаженъ животъ, оставила обаче на плачущитъ ѝ това утѣшение, че въспоминаннето ѝ толкова повече ще се увеличава, колкото по-много годинитъ минаватъ надъ гроба!

Тукъ имаме голѣмъ каталогъ на произведеннията на Мария Башкирцева, единъ истински албумъ, издаденъ най-люксозно подъ надзора на неутѣшимата ѝ майка. Ний тукъ срѣщаме единъ прѣдговоръ отъ Франциска Копе, една отъ най-добритъ му страници въ проза, на която поетътъ на Lisegon-a при-

тѣжава секрета; хубави поезии отъ Ducros-а и трогателни опрощавания съ покойната, написани отъ нѣколко приятелски пера; послѣ ний видимъ още нѣкои нейни картини и скултурни работи.

При самия каталогъ виждаме новото издание на Pierre Larousse овий рѣчникъ, въ който името ѝ стои наредъ съ ония на най-славнитѣ по-цѣлата земя мъже. По-нататъкъ имаме единъ брой отъ вѣстника «Gaulois», който ни съобщава, че русийскій великъ дюкъ Константинъ ще си купи за палата картината *Апримий* на злочестата и незабравима Мария Башкирцева, първата отъ картинитѣ ѝ, която го бѣ очудила нѣкога въ отечеството му; и неволно се запитватъ, дали Руссия ще ѝ направи сѣщия възхитителенъ приемъ, какъвто сѣ ѝ направили толкова въ Ирландия, колкото и другагдѣ.

Послѣ притѣжаваме още два обемисти тома отъ журнала ѝ, простъ и трогателенъ по своята истинностъ разказъ на една млада мома, която отъ тринайсетгодишната си възраст се почувствува повикана за «нѣщо си», и която не достига въ толкова желаемата си цѣль, освѣнъ за да падне въ измършавилитѣ рѣцѣ на смъртта. Най-послѣ имаме една четвъртъ отъ шевица, испратена намъ отъ майка ѝ и съставляюща една частъ отъ губерра, прѣдопрѣдѣленъ за параклиса, който Г-жа Башкирцева ще въздигне за паметъ на дѣтето си. Разнитѣ части на тоя губерръ ще бѣдѣтъ ошити и украсени отъ многочисленнитѣ приятелки на злощастната артистка и въ тоя моментъ сѣ распрѣснати по четиритѣхъ страни на Европа.

Както се види прочее, тя не е никакъ забравена; майка ѝ се поддържа въ живота само отъ въспоминанието ѝ; тя си построи въ великолѣпния си хотелъ на улицата de Brou въ Парижъ една широка галерия, която заключава многочисленнитѣ на дъщеря ѝ дѣла. Само тойзи малъкъ музей и гробътъ въ гробницата de Passy ѝ привѣрзватъ още къмъ земния животъ. Колкото се отнася до приятелкитѣ на покойната, тѣ сѣ спасили всрѣдъ всичкитѣ други работи, които минаватъ, всичкитѣ образи, които се губѣтъ въ сърцето ни, въ въспоминанието за тая мъжественна мома, една нѣжна почеть, която ще се свѣрши само съ смъртта имъ. А сега да ѝ спечелимъ симпатията на читателкитѣ ни, ето най-голѣмата похвала, за която бихъ се удостоили тия колони, посветени на единъ такъвъ благороденъ талантъ.

Мария Башкирцева се родила прѣзъ Ноемврий мѣсець на 1860 г.; тя толкова отъ страна на баща си, маршалъ на Полтавското болѣрство, колкото и отъ онай на майка си, принадлежала къмъ висшето русско общество; но твърдѣ малко време живѣла тя въ отечеството си. Ний ѝ намираме малка още мома въ Нисъ, въ Парижъ, въ Сонденъ, пакъ въ Нисъ и най-послѣ настанена въ французската столица. Първий томъ отъ журнала ѝ прѣдавалъ отъ началото още една страстна любовъ къмъ художеството; само че тя не знаела още къмъ

коя страна да обърне погледитѣ си, та за туй, като не бѣ още никога рисувала, мислила си, че била повикана да бѣде нѣкой день прочута пѣвачка. При туй нека забѣлжимъ, че тя нѣмала никаква пужда да си създаде едно независимо положение, тѣй като семейството ѝ притѣжавало единъ доста добъръ имотъ, а пѣкъ тя му била еднородната дъщеря.

На седемнайсетгодишната си възраст тя постѣпила въ ателието на Julian-а, за да изучи живописство; това било първий ѝ опитъ, но слѣдъ малко тя разбрала, какво именно лѣжи въ неѣ. Въ разстояние по-малко отъ два мѣсеца, тя получила отлична бѣлѣжка по занятията си. Профессорътъ ѝ, прочутий живописецъ Робертъ Fleury смаялъ се просто отъ прилѣжаннето и отъ общанията на тоя възвеличающъ се талантъ. Намираме въ журнала ѝ, датиранъ отъ 18-годишната ѝ възраст слѣдующата фраза, която доказва, колко сѣ пристѣрце и сериозно тя работѣла.

«На двацѣтъ и двѣ години ще бѣдѣ прочута или умрѣла.

«Вий мислите, може би, че не работи нѣкой, освѣнъ съ очитѣ и прѣститѣ? Вий, които сте домашники, не ще знаете никога, че трѣбва едно крайно внимание, продължителни сравнения, постоянно смѣтанье, чувствувание и мисленье, за да се достигне до нѣщо.»

Дѣйствително на двацѣтъ и двѣ години тя бѣ вече се прочула; и най-строгитѣ критици на художеството похвалили смѣлостта на перото ѝ, поезията на палитрата ѝ. Но смъртта се приближаваше съ голѣми крачки, завидна, може би, за сподукитѣ, които очаквали злочестата артистка. На 3 Май 1884 год., нѣколко деня подиръ отиванieto на художественния салонъ, тя пише:

«Емилъ Бастианъ-Лепажъ (братътъ на великия живописецъ) дойде, да ме види въ единайсе часа и половина: слизамъ очудена да го посрѣщамъ. Той ималъ сумма хубави работи да ми прикаже. Имала съмъ истинска голѣма сполука.

«Не само относително васъ или другаритѣ художници, казалъ той, но за всичкия свѣтъ. Вчера съмъ видѣлъ г. Олендорфа, който ми казалъ, че ако би картинитѣ ви били произведение на нѣкой французинъ, то правителството щѣше да ги купи всички. А наистина, много силенъ е този г. Башкирцевъ!» (На картината е подписано М. Bashkirtseff.) Казахъ му, че сте една млада мома, като прибавихъ «и хубава». Не!! той не вѣрваше. Както и да е, всички безъ исключение говорѣтъ, че сте имала голѣма сполука.»

Два деня по-късно ний четемъ:

«Понеделникъ, 5 Май. Да се умрѣ, това е нѣщо, което лесно се говори и пише; но да мисли, да върва нѣкой, че наскоро ще умрѣ? *Вървамъ ли го?* Не, но *страхъ* ма е.

Не трѣбва да се криѣ, имамъ грѣдна болѣсть. Дѣсний дробъ доста вече се е поврѣдилъ, а и лѣвий не върви никакъ добръ отъ една година насамъ. Безвъзврътно съмъ *сiazена* отъ болѣстьта. Ще си продължѣ, но изгубена съмъ». (Слѣдва.)

Разни

**** Кога сѣ намѣрени кърпитѣ.** — Кърпитѣ сѣ изнамерени отъ една Венецианка прѣди 350 години; значи происхождението имѣ е италианско; въ Италия първома сѣ тѣ нарикли fazzollete и отъ тамъ употреблението имѣ прѣминжло Алпитѣ и станжло прието въ Франция отъ юльмцитѣ и високопоставенитѣ госпoжи въ двореци на Хъриха II; въ врѣмето на Хенриха III намислило се да парфюмиратъ кърпитѣ, за което и сѣ нарикли тѣ *mouchoir de Venus*. Въ 1580 год. тѣ сѣ взвели и въ Германия, идѣто ги нарикли по италианското имѣ имѣ, *fazillelein*; тука кърпитѣ сѣ приежли отъ скъпи материя и сѣ употребявали само отъ юльмцитѣ, които имали обичай да ги подаряватъ на годеницитѣ си; споредъ единъ законъ, издаденъ по 1595 год. въ Дрезденъ, не сѣ позволявало на народа да носѣтъ кърпи. По прѣзъ послѣднитѣ два вѣка употреблението имѣ станжло всеобщо за въ слава на италианката ѣ изобрѣдателка и за въ полза на челоувѣчеството.

**** Колко сѣ императрицитѣ по цѣлия свѣтъ?** — Има всичко въ дѣйствиелность десетъ императрици по цѣлия свѣтъ: въ Англия — кралица Виктория и Индийска императрица, и императрицата (бивша) Евгения; въ Германия, императрицитѣ: Августа, Виктория и Августа — Виктория; послѣ Австрийската императрица Елисавета, Руската Мария-Александра, Бразилската (бивша) Тереза-Христина, Японската императрица Авога-Ко и най-послѣ Китайската майка-императрица.

**** Жени туристки.** — Дѣтъ жени, именно миссѣ — *Hutchins* и миссѣ *Smith*, които сѣ обиколити самички и пѣшкомъ цѣлата сѣверна страна на Калифорния и сѣ мижли прѣзъ всичкитѣ ѣ планини, пристигнали въ Сакраменто. Тѣ били придружени отъ едно куче на имѣ Суливинъ, били озорѣжени съ пистолети и носѣли покривки, защото лѣтали подъ открито небе, идѣто ги заварила нощта. Въ едно бѣдѣще слѣдъ малко врѣме пѣтувание, тѣ цѣ злобиколѣтъ и цѣлата южна страна, а като сѣ възвръкѣтъ вече и тоя пѣтъ, тѣ смѣтѣтъ да опишѣтъ туй си пѣтувание, което, разбира се, ще прѣдставлява юльмъ интересъ.

**** Японската императрица артистка.** — Японската императрица имали намѣрение да стане отлична музикантка. Тя вземала уроци по пѣлно отъ единъ пѣмецъ профессоръ и сѣ занимавали дѣло врѣме прѣзъ деня.

**** Жена — officier de l'instruction publique.** — Французскій министръ на художеството и наукитѣ цѣлъ да отпдаде титула на *officier de l'instruction publique* на белгийската Гѣна Беснартъ, отлична пеузажистка.

**** Любовно приключение.** Сбoбцаватъ ни отъ Пѣтвѣнъ слѣдующето: Една учителка отъ дѣтъ години насамъ горецо била влюбена на единъ момѣкъ, съ когото напоследѣкъ сѣ согласили вече да сѣ сѣдинѣтъ; но родителитѣ на учителката не сѣ били согласни на туй сѣединение и сѣ отказвали да ѣ го позволятъ;

за това момата въ отчаянието си сѣ рѣшила да сѣ самоубие, та като взела единъ револверъ, застрѣлила сѣ по лѣвата страна на гърдитѣ. Работата обаче скоро сѣ расчула и своеврѣменно пристигнали помощта. Лѣкарѣтъ успѣлъ да извади куршума отъ гърдитѣ ѣ, и слѣдъ малко дѣвойката била възъ отъ всяка опасность; слѣдъ малко, като ѣ посетили и любовникѣтъ ѣ, зѣ да ѣ утѣши, тя, крайно зарадвана, скочила казвайки, че сѣ свѣсъмъ оздравѣла.

При расчитѣ обаче отъ страна на властѣта, тя е била най-сериозна и всичко утѣшила.

Афоризми.

Животѣтъ не е възможно да бѣде свѣршено щастливъ, понеже не е небето, нито пѣкъ свѣршено злощастенъ, защото той е пѣтътъ къмъ него

Евгения de la Ferrounays.

* *

Велико имѣ безъ достоинство прилича на надиробенъ надписъ.

Повече честь, отколкото почести.

Фамилиаренъ девизъ.

* *

Самий човѣкъ никога нѣма да струва толкова, колкото самото му сѣрдце. Van Tricht.

* *

Честта е поезията на длѣжността.

Три хубави украшения на младостта: глава, умѣюща да разсѣждава; езикъ, знающъ да се възбѣрже; лице, знающе да сѣ черви.

Страшливостта унищожава всичкитѣ качества на духа и на тѣлото. Всѣки човѣкъ сѣ вѣрва за по-горенъ, отколкото си е, а сѣ цѣли за по-доленъ, отколкото си е въ сѣжнѣность.

Goëthe.

* *

Една само добродѣтель струва повече, отколкото единъ цѣлъ прѣотчески вѣкъ.

Всичко, което отнима нѣщо отъ чувствителността на човѣка, отнима му частъ отъ истинското величество.

Ламартинъ.

* *

Който сѣ не срамува тайно да злослови, той е способенъ и явно да прѣслѣдва.

Добри дѣла може да сѣ правѣтъ и въ подницата.

Когато една майка дълбоко е отпечатала надъ челото на чедото си божия отпечатѣкъ, то тя приблизително е увѣрена вече, че рѣката на злинитѣ не ще го заличи никога.

J. de Maistre.

Сѣбрала: една Пчела.

Книги и списания,
получени въ Дирекцията ни.

Църковенъ вѣстникъ, религиозно нравствено списание. Излиза два пѣти въ мѣсецъ, вѣско 1 и 15 число, год. I, бр. 1, Харманлий 1894 г. Годишна цѣна 8 лева. На новия събратъ, желаемъ добъръ успѣхъ.

Юридически прѣледъ, излиза подъ редакцията на Ст. С. Бобчевъ и М. Нв. Маджаровъ. Год. II, кн. 15, Пловдивъ 1894 г. Годишна цѣна 12 лева.

Цѣлина, селско мѣсечно списание за стопанство, поминѣкъ, наука и книжнина. Год. III, кн. 10. Издава Дружеството «Селски приятель» въ Пловдивъ 1894 г. Годишна цѣна 5 лева.

Войнишка Сбирка, издава учебното бюро при Генералния Щабъ. Год. II, кн. 5, София 1894 г. Годишна цѣна 5 лева.

Дѣлю, мѣсечно списание за литература и обществени знании. Редакторка: В. Благоева. Год. I, кн. 1. Годишна цѣна 10 лева, Пловдивъ 1894 г. — Съ особена радостъ посрѣщаме това ново списание, на което редакторка е Г-жа В. Благоева. Като сме увѣрени, че тя ще успѣе да достави избрана духовна храна на своитѣ си читатели и че нейното списание ще бѣде едно отъ най-добритѣ, ний горещо го прѣпорѣчваме на нашитѣ читателки и читатели; а на Г-жа Благоева желаемъ добъръ успѣхъ.

Домашенъ приятель, мѣсечно списание за наука, религия, промишленостъ и домакинство. Год. VI, бр. 9 и 10. Годишна цѣна 3 л. 50 ст. Издава Българското Евангел. Дружество. Самоковъ 1894 г.

Християнскій Свѣтъ. Год. III, бр. 9. Издава Методистката епископална миссия. Руссе.

Звѣздѣца, мѣсечно илюстрирано списание за дѣца. Редакторъ Н. Бѣловѣждовъ. Год. III, кн. 8. Годишна цѣна 2 л.

Българска Сбирка, списание за книжнина и обществени знания. излиза подъ редакцията на Ст. С. Бобчевъ и М. Нв. Маджаровъ. Год. I, кн. 10. Годишна цѣна 10 лева.

Наука и Здравие, популярно медицински, хигиенически и наученъ вѣстникъ. Редакторъ Д-ръ Г. Ивановъ. Год. I, кн. 3. Годишна цѣна 5 лева.

Свѣтлина, журналъ за наука, искусство и индустрия. Мѣсечно илюстрирано списание. Год. IV, кн. 9 и 10. Годишна цѣна 15 лева, София.

Православенъ проповѣдникъ, илюстрирано религиозно нравствено списание. Редакторъ-Издателъ: П. С. Доброплодниъ. Год. II, кн. 9 и 10, Самоковъ 1894 г. Годишна цѣна 3 лева.

Корреспонденция.

Г-и и Г-а Янко Станчевъ *Свищовъ*, Зорка С. Вапцарова *с. Жеравна*, Янк. Попова *Търново*, Майоръ Мамарчевъ *Кюстендилъ*, Кжтъ Денева *Шумегъ*. Получихме стойността на едногодишното течение на списанието.

Г-а М. Хр. *Никополъ*. Броеветъ Ви съгласно писмото Ви отъ 9 Септември Ви се испращатъ въ Никополъ, а не въ *Севлиево*. — Г-нъ Майоръ Мамарчевъ *Кюстендилъ*. Получихме стойността на едногодишното течение на списанието, заедно съ притурката за 1893 год.

MALADIES SECRÈTES

impotence, sont guéries avec sûreté. Traitement par lettre après l'envoi d'informations spéciales qui soient accompagnées de timbres-poste pour la réponse. Se diriger à l'adresse:

OFFICE SANITAS
57, Boulevard de Strasbourg
PARIS

Отговорница: Т. Г. Ноева.

EPILEPSIE,

crampes, Neuralgie, sont guéries complètement d'après une méthode unique, mille fois éprouvée.

Traitement par lettre après la remise d'un rapport circonstancié, contenant timbres-poste pour la réponse.

Se diriger a:

OFFICE SANITAS
57, Boulevard de Strasbourg
PARIS

ЕКОНОМИЧЕСКИ САПУНЪ

НА

ХР. ИВ. РИЗО,

награденъ съ златенъ медалъ въ I то Българско Земледѣлческо-Промышленно Изложение въ Пловдивъ.

Прѣдпочитайте винаги сапуна, който къмъ едната страна носи бюста на Н. Ц. В. Фердинандъ I Български князь, а къмъ другата — надписа: сапунена фабрика, първо качество — Христо Ризо, Варна.

LE FOYER

DOMESTIQUE

JOURNAL pour la FAMILLE

Publie chaque semaine des articles inédits sur tout ce qui intéresse le cercle de la famille: éducation, morale, hygiène, économie domestique. Il vient d'inaugurer un service timbrologique destiné à rendre d'excellents services aux amateurs. Il fait également une large place à des productions littéraires, de nature à délasser en instruisant. Sa tendance et son esprit le recommandent tout spécialement aux mères de famille et à la jeunesse. Il peut être mis entre toutes les mains et chacune de ses années représente un cadeau d'étrennes aussi utile qu'attrayant, sous forme d'un beau volume de plus de 600 pages, relié dans un emboîtement spécial.

L'abonnement est de 6 fr. pour l'année et 3 fr. pour 6 moi

Demander à M M Attinger Frères, Neuchâtel,
des livraisons specimen gratuites

Печатница Л. Нитче — Варна.